

Miljødirektoratet
Postboks 5672
7485 Trondheim

Skjærhalden, 31/10-2018

Dette brevet sendes på vegne av: DNT Vansjø, DNT Nedre Glomma, DNT Indre Østfold, Tistedalens Friluftslag, Oslofjordens Friluftsråd, Naturvernforbundet i Østfold, Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, 4H Østfold, Norsk Ornitologisk forening Østfold og Østfold Botaniske Forening.

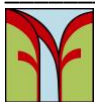
Kommentarer til Kystverkets søknad om utbedring av farleden til Borg Havn kalt Borg 1 og Borg 2. (ref. 2013/2348)

Kystverket søker om tillatelse etter forurensningsloven og forurensningsforskriften § 22-6 til å mudre og sprengte i innsailingen til Borg havn i Fredrikstad i Østfold og å deponere massene i sjø (prosjekt Borg 1 (i Fredrikstad kommune) og Borg 2 (i Fredrikstad og Hvaler kommuner). De mest forurensete massene vil bli deponert på land.

Tiltakene består i utdyping og utretting av farleden og etablering av ny snuplass. De skal tilrettelegges for en sikker og fremkommelig innsailing.

Dette er et prosjekt som har vært under utarbeidelse i mange år, og er et fagområde og materiale som er utfordrende å sette seg inn i. Frivillige organisasjoner i Forum for natur og friluftsliv har lagt ned mye arbeid og ressurser for å kunne gi en konstruktiv og faglig velfundert uttalelse til det omsøkte tiltaket.

Vi er sterkt bekymret for at viktige nasjonale og internasjonale natur- og friluftslivinteresser skal få varige skader av tiltakene, og ber om at Miljødirektoratet legger stor vekt på Naturmangfoldlovens § 9 og 49.

Forum for natur og friluftsliv Østfold

Vadbenken 8, 1680 Skjærhalden
TLF: 98 62 41 69
E-post: ostfold@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no
orgnr: 917 044 066

Videre har vi følgende kommentarer:

Fiskebestand

Vi kan ikke se at det er gjort noen utredninger som tar for seg fiskebestandene, verken i eller ved farleden, eller der sediment og sprengmasser planlegges dumpet. **Vi ber om at Miljødirektoratet krever en utredning av dette.**

Ny-Vigra i Fredrikstad har kjørt en del tråltrekk i området og får en god del fisk, også flere arter som ikke er særlig godt kjent hva gjelder utbredelse og forekomst.

Her er fiskefangst fra Humlekjær-Ramsøy-området (20+ meters dyp) 20-4-17:

Brisling, lysing, vanlig ulke, svartkutling, spisshalet kutling, flekket fløyfisk, tungevar, sandflyndre, rødspette, gapeflyndre og tverrhalet langebarn.

Kysttorsk

Kysttorsken er på et historisk lavt nivå. Arten har gått tilbake langs store deler av kysten i Sør-Norge. Verst er situasjonen i østlige deler av Skagerrak. Det pågår nå et prosjekt som er et samarbeid mellom Havforskningsinstituttet, Færder Nasjonalpark og Ytre Hvaler Nasjonalpark, Vestfold- og Østfold Fylkeskommuner, Fiskeridirektoratet, Miljødirektoratet og fiskeriorganisasjonene Fiskerlaget og Småfisker'n. Målet er derfor å finne måter å løfte bestanden av kysttorsk i området. Kan endring av topografien i torskens gyte- og leveområder, samt spredning av miljøgifter som følge av Kystverkets prosjekt, påvirke torskebestanden ytterligere? **Vi deler bekymringen uttrykt i høringsuttalelse fra Havforskningsinstituttet angående mulige konsekvenser for torskebestanden.**

Fugl

Øra naturreservat er et område av stor verdi for fuglelivet, både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Når det nå planlegges store mudrings- og deponeringsarbeider like ved naturreservatet, er det maktpåliggende at alt blir gjort for å redusere risikoen for ulemper for fuglelivet og annen sårbar natur i reservatet. Det er også andre verdifulle fugleområder, utenom reservatet, som kan bli berørt av arbeidene. **Vi støtter uttalelse fra Norsk Ornitologisk Forening Østfold om at det burde derfor utarbeides en fuglevernplan med regler for mudrings, - sprengnings - og deponeringsarbeidene, særlig av hensyn til fuglelivet i og omkring Ørareservatet.** En kunnskapsbasert risikoanalyse bør ligge til grunn for en slik plan. Særlig oppmerksomhet bør rettes mot Ørakanalene, som kan føre et oljeutslipp inn i de sentrale deler av reservatet.

Miljøgifter og forurenset sjøbunn

Mudringen er planlagt utført i utløpet av Skandinavias største elv, et område som er et viktig område for mange arter. Der ligger fylkets største marine naturreservat, kanskje Ytre Oslofjords viktigste gyteområde for torsk, et hummerreservat hvor det planlegges sprengning, og de ytterste områdene som planlegges mudret og sprengt, ligger i Ytre Hvaler Nasjonalpark. Og sist men ikke minst – omtrent all forurensing og mudder som vil bli oppløst i vannmassene (anslagsvis 331 000 m³) vil flyte inn mellom øyene på Hvaler og inn i Nasjonalparken og korallrevene der, mm.

Det er tatt mange prøver for å bestemme i hvilken grad sjøbunnen er forurenset, men det knytter seg usikkerhet til strømdatasettet og mudringsmetode i forhold til hvilken spredning forurenset sjøbunn kan få i vannsøylen.

Utdrag fra verneforskriften til Ytre Hvaler Nasjonalpark:

§ 2 Formål

Formålet med Ytre Hvaler nasjonalpark er å:

- bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i sørøst-Norge,
- bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi,

- bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Utdrag fra verneforskriften for Øra naturreservat:

§ 2. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med truet, sjelden og sårbar natur, og med særskilt betydning for biologisk mangfold, med spesielle naturtyper i form av et viktig våtmarksområde og strandenger med naturlig tilhørende plante- og dyreliv. Området utgjør en spesiell forekomst ved at det er et område med aktiv erosjon, massetransport og oppbygging av masser. I deler av området er formålet å bevare et verneverdig skogsområde i sin naturgitte tilstand.

§ 3, punkt 3 i Vernebestemmelser:

Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, hensetting av campingvogner o.l., etablering av oppdrettsanlegg og havbruksvirksomhet eller nye båtfester, opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, oppdyrking, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke fullstendig.

Vi tillater oss å minne om naturmangfoldlovens § 49 hvor det fremgår at *dersom tillatelser som gis etter annet lovverk kan innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen om tillatelse skal gis og ved fastsetting av vilkår.*

Vannforskriften

§ 3 (definisjoner) (vårt utdrag som gjelder for omsøkte tiltak)

- e) Brakkvann: Vann i nærheten av elvemunninger der ferskvann og saltholdig sjøvann blandes slik at vannet blir noe saltholdig, men for øvrig bærer vesentlig preg av ferskvannstilførselen.
- f) Kystvann: Saltvann fra en nautisk mil utenfor grunnlinjen og inntil land eller ytre grense for brakkvann, likevel ut til den ytre grensen for territorialfarvannet med hensyn til kjemisk tilstand.

§ 12 (ny aktivitet eller nye inngrep)

Ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst kan gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4 – § 6 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes

- a) nye endringer i de fysiske egenskapene til en overflatevannforekomst eller endret nivå i en grunnvannforekomst, eller
- b) ny bærekraftig aktivitet som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

I tillegg må følgende vilkår være oppfylt:

- a) alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand,
- b) samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene skal være større enn tapet av miljøkvalitet, og
- c) hensikten med de nye inngrepene eller aktivitetene kan på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

For å vurdere virksomheten etter § 12, må myndighetene ha kunnskap både om dagens tilstand i vannforekomsten, **og om eventuelle endringer i tilstand som virksomheten forventes å medføre.**

Det er den aktuelle sektormyndigheten for det omsøkte tiltaket som foretar vurderingen etter § 12, både om den kommer til anvendelse og om vilkårene i § 12 er oppfylt. Vilrårene i § 12 må være oppfylt for at det skal kunne gis tillatelse etter det aktuelle sektorregelverket. I denne vurderingen er det tiltakets forventede påvirkning på relevante kvalitetselementer som er avgjørende.

Det er tiltakshaver som har ansvar for å fremskaffe informasjon om virksomhetens virkning. Som grunnlag for § 12-vurderingen er det tilstrekkelig at utredningene dekker de relevante kvalitetselementer som virksomheten vil påvirke. Sektormyndigheten skal spesifisere overfor tiltakshaver hvilken informasjon det er nødvendig å innhente.

Overvåking og metode

Vi anser at det er knyttet usikkerhet til utredning og modellering av turbiditet og spredning av miljøgifter, når det gjelder datasett og metodevalg. **Løpende overvåking med klare stoppkriterier er derfor helt avgjørende** under hele tiltaket hvis det gis tillatelse til oppstart. Det må også være gode rutiner for innrapportering fra vanlige folk om de oppdager uregelmessigheter ved bruk av sjøområdene.

Av hensyn til natur- og friluftinteressene ber vi om at Miljødirektoratet legger stor vekt på førerparagrafen i Naturmangfoldloven og avviser Kystverkets søknad om utbedring av farleden.

Brevet sendes kun elektronisk.

Vennlig hilsen
Forum for natur og friluftsliv Østfold

Nina Frydenlund

Nina Frydenlund
Fylkeskoordinator
FNF Østfold